

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

The Development of a Problem Based Learning Management Teacher
Development Program for Schools under the Office of the
Secondary Educational Service Area 28

สมพิศ สุขกัลยา¹, จิตติวรดา พลเยี่ยม²

Sompit Sukgunya¹, Titiworada Polyiem²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2564

Email : sukgunyajack@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 352 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลสรุปเนื้อหาใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Graduate Student. Master of Education (Educational Administration and Development). Mahasarakham University, Thailand.

²มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²Mahasarakham University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 5 มีนาคม 2564; แก้ไขบทความ: 5 พฤษภาคม 2564; ตอรับการตีพิมพ์: 13 พฤษภาคม 2564

Received: March 5, 2021; Revised: May 5, 2021; Accepted: May 13, 2021

1)ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 2)ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3)ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 4)ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 5)ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ 2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ประกอบด้วย 1)หลักการและเหตุผล 2)จุดมุ่งหมาย 3)ขั้นตอนดำเนินการ 4)วิธีการพัฒนา 5)เนื้อหา 6)การประเมินผล การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 26 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1)ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 2)ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3)ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4)ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 5)ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. โปรแกรม 2. การพัฒนาครู 3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the current condition Desirable conditions and necessities of problem-based learning management for educational institutions. 2) To develop a teacher development program in problem-based learning management for educational institutions. The samples were used in this research administrators and teachers under the Office of the Secondary Educational Service Area 28, total 352 people and 5 qualified experts. Research instruments Questionnaire, interview form, program suitability assessment questionnaire. The data were analyzed by a percentage, mean and standard deviation. Analyze the information from the interviews by ourselves. The analysis of the information summarizes the content, the focus is the essay.

The result of this research found that: 1. The current state of problem-based learning management found that overall was at a moderate level. And desirable condition, problem-based learning management was found that the overall level was at a high level. The essential needs of problem-based learning management were found to be in descending order: 1)knowledge synthesis, 2)understanding of the problem, 3)linkage and identification problems, 4)the implementation of studies and research, 5) the summary and evaluation of learning results. 2. Development of a teacher development program in problem-based learning management for educational institutions

under the Office of the Secondary Educational Service Area 28. The program's components include 1)principles and reasons, 2)aims, 3)procedures, 4)development methods, 5)content, 6)evaluation. The development of a teacher development program in problem-based learning management for educational institutions consisted of 5 components, 26 indicators: 1)linkage and problem identification, 2)understanding of problems, 3)aspects of educational implementation research, 4)knowledge synthesis 5)summary and evaluation of learning outcomes. The results of assessing the appropriateness of the teacher development program development in problem-based learning management were found that the overall suitability was at the highest level.

Keywords : 1. Program 2. Teacher Development 3. Management of Problem Based Learning

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา การจัดการเรียนรู้ และเป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นพลเมือง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ พัฒนาสิ่งแวดล้อม รักประเทศชาติท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 4)

จะเห็นได้ว่าทักษะการคิดเป็นทักษะที่ควรปลูกฝังในตัวผู้เรียนการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตจำเป็นต้องปลูกฝังให้นักเรียนให้มีทักษะการคิดและทักษะในการตัดสินใจผู้เรียนต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาได้ดังนั้นการคิดจึงมีความสำคัญมากในการเป็นพื้นฐานสำหรับการเลือกและการตัดสินใจ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในชีวิตประจำวันเราต้องใช้ความคิด พบปัญหา การเลือก การตัดสินใจ เพื่อให้ได้กระทำในสิ่งที่ดี ถูกต้องพอใจหรือแก้ไขปัญหาได้ในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญตลอดเวลา การใช้ความคิดและการวิเคราะห์หาเหตุผลในการแก้ปัญหา โดยต้องตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการคิดที่ต้องประกอบด้วย เหตุผลอันเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน การฝึกใช้ความคิดหรือ ฝึกกระบวนการคิดอย่างมีระบบระเบียบประกอบด้วยเหตุและผลเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนา ศักยภาพของสมองในการคิด แต่พบว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกันปัญหาหลักของกระบวนการเรียน การสอนในปัจจุบันพบว่าการใช้การสอนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกันทำให้เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพขาด การปลูกฝังลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์ และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ในการตัดสินใจนอกจากนั้นวิธีการสอนของครูยังใช้วิธีการบอกความรู้ โดยยัดยัดเป็นตัวยัด ไม่ยัด ผู้เรียนเป็นตัวยัด ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา ที่เกิดขึ้นโดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับ ชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อผู้เรียน ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็น ตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัว ปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการ เรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 1) กระบวนการคิดของเด็กไทยผ่านระบบการศึกษาที่ตกต่ำและล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการ พัฒนาประเทศอย่างมาก เรื่องดังกล่าวถือเป็นเรื่องสำคัญซึ่งได้มีผู้แสดงความคิดเห็น ทศนะเกี่ยวกับ ปัญหาด้านนี้ของเด็กไทยไว้มากมาย มองว่าการจัดการศึกษาที่ผ่านมาผลที่เกิดขึ้นยังอยู่ในระดับต่ำ จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ด้าน กระบวนการคิดวิเคราะห์ของเด็กอยู่แค่ระดับพอใช้เป็นส่วนใหญ่มากเปรียบเทียบกับต่างชาติด้วยแล้ว เพราะจากการประเมินของ PISA ด้านความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ปรากฏว่าเด็กไทยได้คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จึงไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกที่ว่าทำไมคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตเด็กไทยจึงตกต่ำ ลงไปเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะการคิด ทักษะการ ค้นคว้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ใน ระดับที่ไม่น่าพอใจ และ เมื่อพิจารณาระดับโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 90 มีคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะการคิดทักษะการค้นคว้าของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการคิด

วิเคราะห์ ซึ่งปัญหาคุณภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ปรากฏการณ์เด็กไทยสอบตกยกประเทศ จากผลสอบโอเน็ต(O-NET) โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์-อังกฤษ ทำได้ไม่ถึงร้อยละ 20 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเรียนรู้ของเด็กในปัจจุบันที่ยังขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ โจทย์ที่สำคัญคือเด็กไทยส่วนใหญ่เรียนแบบท่องจำ ทำให้เด็กไทยขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยได้พิจารณาจากรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลก พ.ศ. 2555-2556(The Global Competitiveness Report 2012-2013) ได้จัดอันดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน อยู่ในกลุ่มสุดท้ายอันดับที่ 8 เป็นกลุ่มที่มีคะแนนต่ำที่สุด และมองว่าการศึกษาไทยอาจต้องยอมให้เด็กคิดเอง ทำเอง และกระตุ้นความอยากรู้ อยากเรียน รวมทั้งสอนให้อ่านหนังสือเป็นด้วย ปัญหาการจัดการเรียนแบบดังกล่าว จากที่กล่าวมาข้างต้นคือความจริงที่เป็นปัญหาของการศึกษาไทยในปัจจุบัน ซึ่งทางผู้ศึกษาเองก็เห็นด้วยอย่างยิ่งกับปัญหาดังกล่าว มีคำกล่าวให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา คือ การจุดประกายความคิดไม่ใช่แค่การยัดเยียดลงสมอง” การศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นเช่นนั้นคือให้ผู้เรียน เรียนโดยรับความรู้ เนื้อหาสูตรต่างๆ นำไปพักไว้ในหัว เพียงเพื่อรอวันสอบ แต่หลังจากสอบเสร็จแล้วความรู้ที่วางนั้นก็ไม่รู้หายไปอยู่ไหน ไม่มีการตกผลึกทางความคิด ไม่มีการสร้างสรรค์และจินตนาการ ทั้งหมดที่กล่าวมาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ถ้าปล่อยไว้เรื้อรังผลที่ได้นับวันจะตกต่ำลงเรื่อยๆ (สิทธิพล อาจอินทร์, 2554 : 2)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาการคิด เป็นการให้ผู้เรียนค้นพบเหตุผลด้วยตนเอง จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการตัดสินใจที่สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3.2 ได้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับ สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา และการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 4,251 คน กลุ่มตัวอย่างใช้ในการ วิจัย ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 352 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน การ สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และรับแบบสอบถาม กลับมาเพื่อในไปวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 นำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาয়ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปใจความสำคัญสถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดย รวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา ($\bar{X}$ = 2.59) ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา ($\bar{X}$ = 2.55) และด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 2.54)

สภาพที่พึงประสงค์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา ($\bar{X}$ = 4.53) ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา ($\bar{X}$ = 4.49) และด้านการสังเคราะห์ความรู้ ($\bar{X}$ = 4.47) และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1)ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 2)ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3)ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 4)ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 5)ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ประกอบด้วย 1)หลักการและเหตุผล 2)จุดมุ่งหมาย 3)ขั้นตอนดำเนินการ 4)วิธีการพัฒนา 5)เนื้อหา 6)การประเมินผล การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 26 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1)ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 2)ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4)ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 5)ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	หลักการและเหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมาย	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ขั้นตอนดำเนินการ			
3.1	ขั้นวางแผน (Plan)	4.40	0.55	มาก
3.2	ขั้นดำเนินการ (Do)	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3	ขั้นตรวจสอบ (Check)	4.20	0.45	มาก
3.4	ขั้นปรับปรุงและพัฒนา (Act)	4.40	0.55	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	วิธีการพัฒนา			
	4.1 การฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.2 การศึกษาด้วยตนเอง	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.3 การประชุมปฏิบัติการ	4.40	0.55	มาก
	4.4 การเป็นพี่เลี้ยง	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.5 การสอนแนะ	4.40	0.55	มาก
5	เนื้อหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน			
	5.1 ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.2 ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา	4.80	0.45	มากที่สุด
	5.3 ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.4 ด้านการสังเคราะห์ความรู้	4.40	0.55	มาก
	5.5 ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การประเมินผล	4.40	0.55	มาก
	รวม	4.53	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

6.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา

เป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1)ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 2)ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3)ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 4)ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 5)ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา ราชปัญญา (2562 : 122) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน(TBL) สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัญชลี เปี่ยมดี (2563 : 214) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจแก้ปัญหา ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด และด้านการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจแก้ปัญหา ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด และด้านการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ จากนั้นนำผลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ไปหาค่าความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดรองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจแก้ปัญหา และด้านการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็นเท่ากัน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการรับรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร วงศ์ศรีเผือก (2563 : 121) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับวิธีการเสริมสร้าง ได้แก่ การศึกษา

เรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การเป็นพี่เลี้ยงชี้แนะและสอนงาน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนิเทศความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ตามลำดับ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน

6.2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีส่วนประกอบของโปรแกรม ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) ขั้นตอนดำเนินการ 4) วิธีการพัฒนา 5) เนื้อหา และ 6) การประเมินผล การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 26 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านการเชื่อมโยงและระบุปัญหา 2) ด้านการทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ด้านการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ด้านการสังเคราะห์ความรู้ 5) ด้านการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัญชลี เปี่ยมดี (2563 : 214) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย หลักการและเป้าหมายของโปรแกรม จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาของโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนา ประเมินผลโปรแกรม แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 การอบรม ระยะที่ 3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระยะที่ 4 การประเมินผล ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม 86 ชั่วโมง และการผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านและผลการนำโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้พบว่า ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้องค์ความรู้ที่ได้ คือ โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาและการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ภาพที่ 1 องค์ความรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดให้ครูทุกคนจะต้องเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมนี้อีกและกำหนดเกณฑ์การผ่าน การพัฒนา รวมถึงการกำหนดเป็นนโยบายให้โปรแกรมนี้อยู่เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งรัดพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มากขึ้นและจัดให้มีครูพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์คอยสอนงานและแนะนำครูที่ต้องการพัฒนา

8.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครูเป็นระยะและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ครูมีความความตระหนักและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ครูควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินตนเองและมีการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ

8.2.2 ควรใช้แผนการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ครูทราบถึงความสามารถของตนเองในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.3 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยวิธีการสาธิตการสอน การจัดประชุมปฏิบัติการและใช้กระบวนการพี่เลี้ยง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

8.3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลหรือการศึกษาเพิ่มเติมในด้านการนำโปรแกรมไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

8.3.3 ควรมีการศึกษาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในด้านอื่นๆเพื่อจะได้มีแนวทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : ชุมชมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.

- ชุติมา ราชปัญญา. (2562). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน(TBL) สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนากร วงศ์ศรีเผือก. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มัญชลี เปี่ยมดี. (2563). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟิก.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 16(1). 72–82.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ที่ท่านกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตรวจสอบแก้ไขรูปแบบ รูปเล่ม อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ประเมินแนวทาง ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้วิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ คุณประโยชน์อันพึงมีแก่การศึกษาการวิจัยในเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีในส่วนของการศึกษานี้ให้แก่บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล ครูอาจารย์ ผู้เคยอบรมสั่งสอนผู้วิจัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน